

CANO droomt over samenleven – (1/12/2017)

Indrukken van een studievoormiddag. Door Sien Laperre, stagiaire vzw Oranjehuis.

Duurzaam investeren in de samenleving

De missie van CANO Vlaanderen is: 'gedreven in verbinding, krachtig in engagement, gedurfd ondernemen, voor een zorgzaam samenleven.'

Het duurzaam investeren in die samenleving gold als insteek voor de studievoormiddag 'CANO droomt over samenleven'. CANO beschouwt dit niet enkel als opdracht voor de bijzondere jeugdzorg alleen; het duurzaam investeren dient genormaliseerd te worden vanuit verschillende sectoren *waarbij de samenleving aanzien wordt als gelijkwaardige partner om een integraal beleid uit te bouwen*. Er wordt op een innovatieve manier gewerkt aan een sociale, open, veerkrachtige en internationale samenleving, met aandacht voor sociale cohesie, zelfbeschikking en emancipatie. De vraag rijst dan hoe dit vorm te geven op het niveau van de organisatie (beschouwd als actief burger) en hoe daarbij drempels kunnen weggewerkt worden. Denken in termen van inclusie vertrekt vaak vanuit iets dat gecorrigeerd moet worden. Een andere manier is te kijken vanuit een vanzelfsprekendheid. Zo gaan we hulp verlenen zonder te moduleren. Ook in het beleidsplan van minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin Jo Vandeuren komen deze bezorgdheden aan bod.

Good design enables, bad design disables

De sociale cohesie werd op de studievoormiddag vanuit verschillende perspectieven bekeken. De rode draad doorheen dit alles is de zoektocht naar verbinding en het wegwerken van uitsluiting. Een eerste invalshoek was die van **professor em. architectuur Hubert Froyen** met zijn kijk op **Universal Design**, een universeel ontworpen design dat niet stigmatiserend werkt en voor iedereen toegankelijk is. *Universal design, als model op macroniveau, behandelt diversiteit als een normaliteit.*

Er is nooit een vaste staat van Universal Design, omgevingen worden telkens *meer Universal Design*. *Good design enables, bad design disables*. Of zoals CANO-voorzitter Luc Deneffe het vertolkte: *good society enables, bad society disables*.

Preventief werken op weak ties

Een volgende perspectief was de getuigenis van **Elke Plovie**, docente en **onderzoekster aan de UCLL in het thema burgerschap en participatie**. Zij ziet samenleven, verbinden en sociale cohesie vanuit een *wij-wij perspectief*. Hoe de zorg georganiseerd wordt en hoe we er mee omgaan heeft effect op de samenleving.

De zorg is vaak diepgeworteld in het *wij-zij perspectief*. Er bestaan telkens 2 groepen met verschillende rollen: de kwetsbare groep en de niet-kwetsbare groep, de zorgvrager en de zorggever. Er dient gestreefd te worden naar een wij-wij perspectief. Dit kan door de rollen soms om te wisselen en af te wisselen. De zorgvrager moet eens kunnen zorg geven. Het effect van de dankbaarheid die wordt gekregen door zorg te geven, kan een opening zijn om deze verbinding opnieuw aan te gaan. Ook het zich kwetsbaar opstellen van een zorggever tegenover een zorgvrager kan een opening zijn. Door deze openingen worden er kansen gecreëerd om opnieuw aansluiting te vinden.

Het is altijd noodzakelijk om het netwerk te betrekken bij de zorgvraag en om hiermee terugverbinding te maken. Een aandachtspunt hierbij is dat het *verbinden zowel preventief als curatief kan gebeuren*. Er moet ook ingezet worden op de verschillende netwerken. Enerzijds de mensen die ver van je staan en je amper kent (*weak ties*), anderzijds de mensen die heel dicht bij je staan en je een band mee hebt (*strong ties*). In elk van deze manieren of netwerken moet energie gestoken worden. Verbinding ontstaat door verhalen te delen met elkaar en zo ontwikkel je duurzame contacten. Mensen gaan op zoek naar wat ze voor elkaar kunnen betekenen, welke gedeelde belangen ze hebben. Door opnieuw deze verbindingen te leggen verkrijg je solidariteit. Samen zorg dragen en vorm geven aan een solidaire samenleving.

Praktijkvoorbeelden

Er zijn tal van initiatieven de revue gepasseerd die deze visie invullen op hun eigen manier. Ze zoeken de verbinding naar de samenleving waarbij een actieve rol wordt opgenomen. **#kombinnen** is een initiatief van **vzw Binnenstad** in samenwerking met **De Batterie** die aan de hand van een filmpje de stigmatisering tracht te doorbreken. De jongeren maken een filmpje over én met de buurt en gaan zo de verbinding terug aan. In het filmpje maak je kennis met wat de buurt is en hoe de jongeren daarin aanwezig zijn.

Een ander initiatief is **JESnet Leuven**. Dit is een netwerk van Jeugdhulp en sport in Leuven. Zij gebruiken een boom-rizoom metafoor om hun verbinding en netwerkvorming met de samenleving duidelijk te maken. *De bomen staan voor vaste structuren in de samenleving, de rizomen staan voor verbindingen tussen de mensen*. JESnet zit tussen die bomen en rizomen en creëren zo ruimte om netwerken te laten ontstaan en te laten groeien. Zo is JESnet ook ontstaan door de verbinding aan te gaan met lokale sportactoren en jeugdhulpinstanties.

Ook **Burgerbeweging vzw OpgewekTienen** is een organisatie die vanuit een netwerk denkt. Zij gaan coalities aan met partners in de stad Tienen, zodanig dat zij samenhangendheid en actief burgerschap stimuleren. Illustratief werd (buurthuis) *Pand 10* toegelicht, gelegen aan het station van Tienen dat een uitvalsbasis wil zijn om projecten rond verbinding in de buurt te stimuleren.

Buiten Beeld Bikes is een initiatief van **vzw Stappen** die actiever inzet op beweging. Zij gaan verbinding aan met de bureaus aan in Doornzele door mensen in de buurt te helpen met allerlei. Zo wordt de sociale cohesie in de hand gewerkt.

Tot slot maakten we kennis met **The Ostend Street Orchestra (TOSO)**, een project van **vzw kleinVerhaal** te Oostende. TOSO is een cultuurproject dat gegroeid is vanuit een sociaal probleem waarbij (o.a) dak -en thuislozen rondhingen op de trappen van openbare gebouwen en als storend werden ervaren. Door in dialoog te gaan met deze mensen is een muziekensemble ontstaan, dat openstaat voor iedereen. In een filmpje wordt het ensemble getoond met daarin hun leden en projecttrekkers.

Administrateur-generaal **Stefaan Van Mulders** rondde de studievoormiddag af met een kritische blik vanuit Jongerenwelzijn.